

DEMOKRATİK ÖZERKLİĞE YANLIŞ YAKLAŞIMLAR

Abdullah Öcalan Sosyal Bilimler Akademisi

19 ve 20. yüzyılda tüm uluslara tanınan 'ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı' hususunda Kürtlerin tarihten çıkardığı dersler temelinde verdiği yanıt: Demokratik Özerklik oluyor. Peki, bu demokratik özerklik ne kadar içeriğine, özüne uygun tartışılıyor. Kimine göre, nereden geldiği belli olmayan ve zamansız olan, kimine göre Kürtlerin vazgeçtiklerini söyledikleri 'Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistan' için bir ön adım, kimine göre devlet içinde ayrı bir devlet olandır... Eğer böyle değilse, o zaman bu çok yoğun tartışılan demokratik özerklik gerçekte nedir? Değişik versiyonlardan yapılan ithal teorilerle ele alındığında Önderliğimizin bahsettiği demokratik özerklik, elbette anlaşılabilir. Çünkü herkes demokratik özerkliği, onu ortaya atanlardan dinlemek, anlamak yerine başka örnekler ya da kaynaklardan edindiği bilgiler temelinde değerlendiriyor.

Hemen belirtelim ki demokratik özerklik projesi 'devlet+demokrasi' perspektifine dayanmaktadır. Özerklik bu formülasyonda "artının" (+) rolünü oynamaktadır. Yani özerklik, devlet ile demokratik toplum arasında esas olarak hukuksal bir köprü rolünü oynamaktadır. Dolayısıyla burada üç ayrı olgunun birleşik formülasyonundan bahsediyoruz: 'devlet', 'özerklik' ve 'demokrasi'. Bu kavramlar etrafında yapılan tartışmalarda, içine düşülen ciddi yanlışlıklar vardır ki; bu da, demokratik özerkliğin yanlış anlaşılmasına sebep olmaktadır.

Güncelde tartışılan demokratik özerklik, Türk Devleti ve Kürt halkı açısından farklı bir karakter kazanmış durumdadır. Demokratik özerklik içeriği gereği, özelde Kürt halkının genelde de tüm toplumun devlet tarafından tanınmasını gerekli kılmaktadır. Ancak Türk Devleti hala Kürtleri bir halk ve toplum olarak iradi bir güç olarak tanımamaktadır. Dahası Kürt halkına çok yönlü bir soykırımı dayatmaktadır. Bunun için gelinen aşamada Kürtler, devlet kendilerini farklı bir irade olarak tanımasa da 2005 Newroz'unda ilan ettikleri demokratik konfederalizmle, demokratik özerkliğe içerik kazandırmış durumdadır. Dolayısıyla demokratik özerkliğin iki temel yönünün olduğundan bahsetmek gerekir. Bunlardan biri onun devletle olan ilişkileri düzenlediğidir. Bu yönüyle devlet+demokraside artı (+) rolünde olmasıdır. Diğeri ise kendini devletle olan ilişkilerle ve devletten alınacak haklarla sınırlamayan, özünde de devleti toplum yaşamında işlevsiz kılmayı amaçlayan devlet dışılığı örgütlenme yönüdür. İkincisi demokratik özerkliği içerik olarak demokratik konfederalizme yakın bir olgu haline getirir. Bu da ikisinin aynı şey olmasından kaynaklanmaz. Daha çok da mevcut sömürgeci devletin, özerklik ilişkisine yanaşmamasıyla ortaya çıkan pratik bir durum olmaktadır.

Demokratik özerkliğe yanlış yaklaşımlar:

1- Demokratik Özerkliği Bir Etnisiteye, Bir Kültüre, Bir Halka Veya Toplumun Herhangi Bir Bileşenine Dayandıran Yaklaşımlar

Demokratik özerklik toplumun herhangi bir bileşenine değil, tümüne dayanır. Buradaki 'toplum' kavramının içeriğini 'devlet dışı kalmış tüm kesimler' olarak anlamak gerekir. 'Devlet dışı kalmış tüm kesimler' derken de devletli olmanın gücünü elinde bulunduran egemenlerin, iktidar sahiplerinin dışındaki tüm toplumsal kesimler kast edilmektedir. Önderliğimiz bu kesimlere '**alt toplum**' veya '**halk**' derken, anlaşılması açısından devletli olan kesimlere de '**üst toplum**' dedi. Buradaki 'halk' kavramı da bir toplumsal form anlamında değil de, devlet dışılığı ifade etme anlamında kullanılmaktadır. İşte demokratik özerklik bu alt toplumun sistemidir.

Demokratik Özerklik Toplumun Çoklu Yapısına Dayanır

Demokratik özerkliği ortaya çıkaran teori, parçalı bir toplumsal gerçekliğe dayanmaz. Çünkü her türden parçalamayı, hiyerarşik devletçi sistemin bir ürünü olarak gördüğü gibi, bu parçalamaların bir yandan toplumu zayıflattığını değerlendirirken, diğer yandan egemenlerin bu sayısız parçaları idare ederek devlete meşruiyet kazandırdıklarını belirtir.

Demokratik özerklik, toplumu organik (canlı) bir yapı olarak gören bir anlayışa dayanır. Bu anlayışa göre toplum bütünlüklüdür ve onun tüm bileşenleri kendi özleri ve potansiyelleri çerçevesinde bu bütünlük içinde yerini alır. Toplum da bu bütünlüğünü ahlaki ve politik olmasından alır. Bu nedenle de ahlak ve politikayı toplumsal doğa ya da toplumun doğası yani özü olarak değerlendirir. Toplumu birbiri için olan, birlikte var olan farklılıkların birliği olarak tanımlar. Toplum algısında renkler, sesler, farklılıklar vardır ve bunlar bir organizmanın işleyen birer bileşeni olarak bir bütün oluştururlar. Bu teori, doğada ve toplumda teklik diye bir şeyi kabul etmez. Tekliği ölüm veya yok etme olarak tanımlar. İşte demokratik özerkliği bu genel toplumsal algılayışın sistemi olarak görür. Parçalamadığından demokratik özerkliğin kendini herhangi bir parçaya (Kürt veya Türk, Alevi veya Sunni, kadın veya erkek, azınlık veya çoğunluk...) dayandırması söz konusu değildir. Zaten her türden parçalamayı bir bütün olan özden uzaklaşma ve parçaları idare ederek kendini güç haline getiren devletin değirmenine su taşıma olarak değerlendirir.

Demokratik Özerklik Evrensel Bir Karakter Taşır

Demokratik özerklik, devletle yapısal bir çelişki içinde olan toplumu güçlendirmenin sistemi olduğundan, toplumun tümüne dayanır. Bugün yaşadığımız devletli çağda toplum, yaşamın her alanına sızmış olan iktidar ve devlet tarafından kuşatıldığından, toplumun devlete karşı her alanda güç haline getirilmesi için demokratik özerklik bölgesel, sınırları olan bir sistem olamaz. Bunun için evrenseldir ve her yerde devlete karşı toplumun güç haline getirilmesinin sistemidir. Bu nedenle de halklar açısından dil, kültür, kimlik sorunu olup olmadığına bakılmaksızın, devlet ve toplum ikiliğinin olduğu yerde demokratik özerkliğe ihtiyaç vardır. Güncelde de demokratik özerkliğe ihtiyacı olan sadece Kürt halkı değildir. Bundan dolayı demokratik özerklik, Türk halkı dahil Türkiye'deki diğer halkları da yani toplumun tümünü örgütlemeyi amaçlamaktadır. Hatta bu tip sorunlarını önemli ölçüde aşmış olan Avrupa ülkelerinde bile toplumun devletten kurtarılması, güç haline getirilmesi ihtiyacı olduğundan orada da demokratik özerklik talebi ve çalışması olmak zorundadır. Dolayısıyla devletin olduğu yerde, toplumun savunulması ve özüne uygun gerçekleşmesi adına orada demokratik özerklik vardır veya olmalıdır. Çünkü demokratik özerklik, devletten toplumun tüm bileşenleriyle birlikte tanınmasını istemek anlamına gelir. Devlet toplumun iradesini kabul ettikten sonra toplumun kendi sistemini nasıl örgütleyeceği o topluma, zihniyetine, yaşam tarzına kalmış bir husustur artık.

Görüldüğü gibi demokratik özerklik, belki var olduğunu, adeta yaşadığını kabul ettirmek zorunda olan Kürt halkından dolayı gündeme gelmiş olabilir. Ama bu onun sadece Kürtlerle sınırlı olduğu anlamına gelmez. Demokratik özerklik diğer halklar için de geçerli olduğu gibi kendini halklarla da sınırlamayıp çoklu bir gerçekliğe sahip olan toplumun tümüne dayanır. Toplumun tüm kesimlerini devlete karşı irade yaparak, herkesin kendi rengini demokratik komünal değerler çerçevesinde yaşamasına olanak oluşturmak anlamındadır. O nedenle demokratik özerklik, toplumun tümünüdür ve toplumun tüm kesimlerinin bunu sahiplenmesi, kendi sistemleri olarak algılaması gereklidir.

2- Demokratik Özerkliği 'Merkezi Devlet+Yerel Devlet' Biçiminde Ele Alan Yaklaşımlar:

Kürt sorunu bağlamında tartışılan demokratik özerkliğe belki de en fazla bu konuda yanılıklı yaklaşılmaktadır. Buna göre, demokratik özerklik 'her ulusa bir devlet' anlayışının bir tezahürü olan 'Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan' hayali için bir önadım, hazırlık olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle de demokratik özerklik bir taktik olarak ele alınmakta, bunun için de, PKK'nin tediye yaptığı söylenerek ona şiddetle karşı çıkılmaktadır. Halk ve toplum düşmanlarının bilinçli saldırıları bir tarafa, kendisine 'toplumcuym', 'demokratım' diyenlerin de böylesi söylemleri, gerçekten de PKK'ye dönük yaklaşımda kapkara bir cehaletin olduğunu göstermektedir.

Demokratik Özerklik, Çözümü Devlet Dışılıkta Arayan Bir Teorinin Ürünüdür

PKK'nin demokratik özerlikle 'bileşik ve bağımsız' bir devlete hazırlık yaptığı iddiası bir safsata olmanın da ötesinde, demokratik özerkliğin dayandığı demokrasi teorisi, tarih anlayışı ve yaşam tarzı ile tamamen çelişiktir. Tarih okumalarımız ve günümüzde hiyerarşik devletçi sistemin yaşadığı yapısal kriz, şunu net olarak göstermiştir ki; devlete dayalı bir örgütlenme ya da devlet yoluyla toplumsal sorunların çözümü mümkün değildir. Tam tersine tüm toplumsal sorunların kaynağı devlet ve onu doğuran

egemenlik-iktidarıcı zihniyettir. Ve bu kaynak kurutulmadan, onun zihniyet, kurumlaşma ve sisteminden kurtulmadan toplumsal sorunların kalıcı bir şekilde çözümü mümkün değildir. Bu perspektiften bakıldığında tüm toplumsal sorunların kaynağı olarak devlet belirir. Dolayısıyla da sorunların çözümünü amaçlayanlar açısından, sorunların kaynağı olan bir yapıyı, bir zihniyeti hedeflemek düşünülemez bile. PKK gerçekleştirdiği paradigmal değişimle bunu kesin olarak gündeminden çıkarmış bulunmaktadır. Bu paradigma, hiyerarşik-devletçi sistemi ve onun her türden versiyonunu, merkezi uygarlığın kendisini, toplumsal tarihte bir ilerleme olarak değil de bir gerileme olarak görmektedir. Halkların ve bir bütün olarak toplumsallığın bu kadar güçsüz kılınmasının, kendine yetemez pozisyonda bulunmasının temelini, devletin toplum üzerinde yürüttüğü sistematik parçalama operasyonlarını yerleştirmektedir. Devletin yaptığı en sürdürülebilir ve stratejik çalışma, toplumun sistematik bir şekilde parçalanmaya tabi tutulmasıdır. Zira parçalı toplumlar, bütünlüğü bozulmuş, organik olma özelliğini yitirmiş güçsüz toplumlardır. Çünkü böylesi bir durumda, toplum farklılıkların oluşturduğu bütünlük olmaktan çıkmış oluyor, güç birikmiyor. Güçsüzlüğünden dolayı kendine yetemeyen ve sürü gibi güdülen toplum böyle yaratılıyor.

Dolayısıyla gelinen aşamada devlet kurma, devlete ortak olma, iktidarı paylaşma, devletleşme... PKK ve onun ideolojik çizgisi açısından bir amaç olmanın ötesinde, karşısında durmaksızın mücadele yürütülmesi gereken lanetli bir gerçekliktir. PKK devletleştiği oranda değil, içte ve dışta devletçi sisteme karşı güçlü mücadele yürüttüğü ölçüde başarılıdır. Zira PKK, gelinen aşamada gerçek insan olmanın tek yolunun hiyerarşik-devletçi sistemden tam bir kopuşu sağlamakla mümkün olabileceğini belirtmektedir. Tüm gücünü de '*genelde devlet odaklı, özelde de kapitalist modern yaşamdan kopuş*' için sarf etmektedir. Böylesi bir kopuşu da '**üçüncü doğuş**' olarak tanımlayarak, herkesi de bu temelde gerçek insan olmaya davet etmektedir. Hal böyleyken PKK'nin devlet kurmaya çalıştığından bahsetmenin veya demokratik özerkliği, devletin bir zemini olarak değerlendirmenin gerçeklikle hiçbir alakası yoktur. PKK açısından başarının da devrim yapmanın da devrimci olmanın da tek kriteri, toplumsal doğa olarak adlandırdığımız ahlaki ve politik değerlere değer katmak ve bunlara göre yaşamaktır. Bunun da yolu, devlet dışı olmaktan ve onun tüm versiyonlarına karşı mücadele etmekten geçer.

3- Bağlantılı Bir Diğer Yanlışlık Da Demokratik Özerkliği Sınırlarla Oynayan, Üniter Yapıya Ters Olan Bir Şey Olarak Değerlendiren Yaklaşımlardır.

Üniter Devlet-Ulus Devlet Farkı

Demokratik özerkliği üniter yapıyı ortadan kaldırmaya çalışan bir proje olarak ele alan yaklaşımların temelinde ise demokratik özerkliğin yanlış bilinmesinin yanı sıra, üniter devlet ile ulus-devlet arasındaki farkın bilinmemesi, hatta bunların çoğunlukla karıştırılması vardır. Bundaki temel neden zihinlerde ikisinin aynı şey olduğu yargısının yerleştirilmiş olmasıdır. Bu ikilinin iç içeliği bunda belirleyici bir rol oynamıştır. Ancak iki tanımın da devletin farklı boyutlarını izah etmek için kullanıldığını belirtmekte yarar vardır. Bu iki tanım arasındaki temel farklılığı şöyle formüle edebiliriz: Ulus-devlet, devletin ruhu, felsefesi, zihniyeti ve ideolojisi olarak kapitalist modernite döneminde yaşadığı dönüşüm ile ilgili bir durum iken, üniter devlet onun örgütlenme formu veya modeli anlamına gelmektedir. Yani birincisi devletin özü ile ilgili bir durum iken ikincisi devletin biçimi ile ilgilidir. Dolayısıyla ulus-devlet üniter bir yapıda olmayabileceği gibi üniter devlet de, ulus-devlet mantığını aşarak kendini demokrasi standartlarına yakınlaştırabilir (bugünkü Fransa gibi.)

Üniter devlet, anayasal olarak kendi egemenliğini yerel ve bölgesel yönetimlerle paylaşmayan, yönetimin merkezi bir otoritenin elinde toplandığı devlet biçimidir. Merkezde yapılan anayasa ve yasalar ülkenin her tarafında uygulanmaktadır. Bu, devlet üniterliğinin niteliğiyle ilgili bir durum olmakla birlikte, günümüz üniter devletlerinin çoğunda bu nitelik aşılmak zorunda kalmıştır. Dahası en fazla 20. yüzyılın ortalarına kadar devam ettirilebilmiş bir niteliktir. Örneğin, İngiltere üniter bir devlet olmasına rağmen İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda'nın kendi yasaları, parlamentoları ve hükümetleri vardır. Yine aynı durum İspanya ve Fransa için de geçerlidir. Dolayısıyla üniterlik devletin demokratize edilmesi önünde engel değildir.

Devletin demokratize edilmesinden bahsedilirken kastedilen, onun demokratik topluma karşı duyarlı hale getirilmesidir. Biçim buna uygun bir konum alabilir. Bu açıdan da demokratik özerklik, yapılacak

kimi uygun düzenlemelerle devletin “üniter” yapısıyla herhangi bir problem yaşamadan uygulanabileceği gibi, (yukarıdaki örneklerde olduğu gibi) devletin egemen ulus dışındaki diğer halkları ve her çeşit azınlığı egemen ulus içerisinde eritmeye dayanan “ulus-devlet” mantığının ve özünün mutlak anlamda aşılmasını gerektirir. Dolayısıyla ulus-devletin asimilasyonist, tek tipleştirici, dayatmacı, baskıcı, ırkçı ve inkârcı mantığıyla sürekli bir çelişki ve çatışma içerisinde. Önder APO'nun bu konudaki belirlemeleri konuya açıklık getirmek açısından aydınlatıcıdır: **“Uygarlık güçleriyle demokratik güçler arasında çoğu kez gerçekleştiği gibi, kapitalist modernite güçleriyle demokratik modernite güçleri de birbirlerinin varoluş ve kimliklerini kabul etme ve demokratik özerk yönetimlerini tanıma temelinde barış içinde bir arada yaşayabilir. Bu kapsam ve koşullar altında ulus-devletin sınırları içinde ve dışında demokratik konfederal siyasi oluşumlarıyla ulus-devlet oluşumları bir arada barış içinde yaşayabilir. Demokratik konfederalizm ulus-devlet sistematiğinden kaynaklanan olumsuzlukları aşma potansiyeline sahip olduğu gibi, toplumu politikleştirmenin de en uygun aracı konumundadır.”**

Demokratik Özerklik Ayrılık Değil, Birlik Projesidir

Demokratik özerklik, devlet kurma hevesinin bir ürünü ve devletin bir altyapısı olmadığından, yine toplumun tümüne dayandığından, onun belirli bir sınırı yoktur. Demokratik özerklik, herhangi bir coğrafik sınıra dayanmadığı gibi sınırlarla meşgul da olmaz. Bu yönüyle de üniter yapıyla tezat teşkil etmez. Devletle bir arada yaşamının nasıl mümkün olabileceğinin formülasyonu olduğundan iddia edildiğinin aksine, bir ayrılık projesi olmaktan çok toplumun tümüne dayanan bir özgür birliktelik projesidir. Farklılıklar içinde birliğin nasıl mümkün olabileceğinin sistemidir. Renkleri, sesleri, farklılıkları yaşatmanın ve toplumsal doğaya uygun olmanın yegâne yoludur. Ulus-devletin tekçiliğine ve soykırımcılığına karşı bir panzehirdir ve alternatif bir sistem anlamına gelir.

Sanıldığı gibi aksine demokratik özerklik değil, ulus-devlet ayırıştırıcı ve bölücüdür. Zira ulus-devlet organizasyonu, herkese, her şeye aynılığı dayatır. Doğa ve toplum için de aynılık diye bir şey yoktur ve aynılık özünde olmayan bir şeydir. Aynılık kendini her şeyin merkezine yerleştiren ve herkese kendini dayatan egemenlikçi zihniyetin bir mühendislik icadıdır ki bunun tutması doğadışı olması nedeniyle mümkün değildir. Zaten ulus-devletin mucidleri olan Avrupalı devletler bile önemli ölçüde bundan vazgeçmiş olmalarına rağmen, Türk Devleti gibi sonradan görme devletler bunda hala ısrar etmektedirler. Gerçekten de ulus-devletin ne kadar soykırımcı olduğunu sadece genç TC tarihinde izlemek bile yeter de artar. Adeta bir halklar bahçesi olan Anadolu, gelinen aşamada pek çok halka mezar olmuştur. Anadolu'da çok uzun süreler yaşamış olan halklar Anadolu'dan adeta silinmişlerdir. Rumlar, Ermeniler, Süryaniler bunlara örnek gösterilebilir. Ulus-devletçi TC döneminde Gayri Müslimlere düşen, sadece fiziki soykırım, sürgün, göçertilme olmuştur. Müslüman halkların payına düşen ise içinde fiziki soykırımları taşısa da daha çok kültürel soykırım olmuştur. Öyle ki Müslüman diğer halklar bugün adeta tamamen Türkleştirilmiş haldedir, kendi kimliklerine sahip çıkan, kendini yaşaması gereken bir renk olarak gören algılara pek rastlanmamaktadır. Kimliğe, dile, kültüre, toplumsal yaşama dönük gerçekleştirilen asimilasyon, diğer renkleri yok etmiştir. Böylelikle de doğal olmayan ‘teklik’ ortaya çıkmıştır. Denilebilir ki bunun karşısında kendi rengini, farklılığını korumaya çalışan, bunun mücadelesine büyük bedeller vermek pahasına girişen ve gelinen aşamada ulus-devletçi zihniyet ve sistemde büyük kırılmalar yaratan Kürt halkı olmuştur. Bu yönüyle Kürt halkının yürüttüğü mücadele özünde Anadolu'yu halklar bahçesi olan gerçek yapısına kavuşturma mücadelesidir. Bu nedenle de Kürtleri ‘bölücü, ayrılıkçı’ olarak suçlamak, tamamen yanlış olmanın ötesinde, ulus-devletin uyguladığı soykırımcılığı ve asıl bölücülüğü gizleme amaçlıdır. Birlik yanlısı olan Kürt halkı ve onun çözüm projesi olan demokratik özerklik iken; ayrılıkçı, bölücü ve soykırımcı olan Türk egemenleri ve onların siyasi organizasyonu olan TC. ulus-devletidir. Ne çağla, ne doğallıkla ne de Kürt halkının içinde bulunduğu düzeyle uyuşan ve tamamen aşılmış-aşınmış bir anormallik olan bu lanetten(ulus-devlet ve onun zihniyeti) hakların artık kurtarılmasının zamanı gelmiştir. TC'nin yaşadığı şeyler de bu gerçeklikle bağlantılıdır. TC, bugün değişim, dönüşüm zorunluluğuyla klasik tarzda ısrar etmenin arasında kalmanın yarattığı gerginliği ve bunun sancılarını yaşamaktadır.

Devletin olduğu yerde toplumun demokratik ve komünal temelde yeniden inşası esas alındığından demokratik özerklik kendini herhangi bir ulus-devletin sınırlarına hapsedemez. Demokratik özerkliğin

sınırlarının olmaması, toplumun sınırlarının olmaması nedeniyledir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi o evrensel bir projedir. Tekçi devlete karşı çoklu bir karakteri olan toplumun örgütlenmesi anlamına da geldiğinden aynı zamanda devlet dışı olmaya da özen gösterir. Bunun için, demokratik özerklikde, örgütsüz tek insan bırakmama, devleti toplum yaşamından uzaklaştırma, toplumu kendi kendine yeter hale getirme en stratejik yaklaşımdır .

Demokratik Özerlikle Tüm Farklılıklar Gasp Edilmiş Haklarına Kavuşur

Burada doğru anlaşılması gereken bir husus da demokratik özerklik, salt coğrafik bir özellik taşımaz ama bu durum, coğrafik özerliklerin olmasına engel teşkil etmez. Yani toplumun çoklu yapısı gereği, demokratik özerklik coğrafik öğelerin varlığına da kayıtsız kalamaz. Aksi halde toplumun bir bileşenine ifade imkanı tanınmamış olur. Örneğin etnik bir kimliğin yoğunlaştığı bir coğrafik alanda, bu etnik kimlik kendi özerk sistemini oluşturabileceği gibi; bu etnik kimliğe mensup ancak başka bir coğrafyada yaşayanlar da bu sistemin içerisinde yer alabilirler. En basitinden Kürtlerin durumunu ele aldığımızda özerkliğin gerçekleşme biçiminin böyle olmak zorunda olduğu kuşku götürmeyecektir. Kürtlerin çok dağınık bir coğrafyada yaşadıkları bilinmektedir. Örneğin neredeyse beş milyona yakın Kürt sadece İstanbul'da yaşamaktadır. Salt coğrafyaya endekli bir özerklik yaklaşımı bu nicel ve nitel gerçekliği göz ardı etmek olacaktır. Bu yüzden demokratik özerklik, salt coğrafi bir olgu olarak değerlendirilemez.

Toplumun farklılıklarına bağlı olarak gelişen demokratik özerkliğin, devlet tarafından tanınması halinde, devlet demokrasiye duyarlı hale geleceği için, elde edilen haklardan tüm halklar, toplumun tüm kesimleri yararlanacaktır. Bu nedenle de söylendiği gibi istenen haklar sadece Kürt halkı ile sınırlı olmamaktadır. Eğer Türkiye için söylersek, söz konusu haklar, Anadolu ve Kürdistan'da yaşayan tüm halklar ve toplumun tüm kesimleri için geçerli olacaktır. Diğer bütün halklar ve dinsel azınlıklar ya da farklı topluluklar da demokratik özgür bir ortamda özerklik haklarını kullanma ve kendilerini örgütlenme hakkına sahiptirler. Örneğin Çerkezler, Lazlar, Gürcüler vb. halk toplulukları, birer etnik topluluk olarak kendi özerkliklerini örgütleyebileceklerdir. Kendi dillerini, kültürlerini, tarihlerini yaşayarak geliştirme imkânlarına sahip olacaklardır. Bütün bu etnik topluluklar, birer zenginlik olarak demokrasi sistemi içerisinde yerlerini alacaktır. Bununla birlikte Êzidîler, Hıristiyanlar, Aleviler vb. dini topluluklar da inançlarının gerektirdiği gibi yaşamlarını örgütlenme hakkına sahiptirler. Devlet, bu noktada ulus-devlet noktasından uzaklaşarak tüm toplumsal bileşenlere karşı eşit bir mesafede durmak zorundadır. 'Demokratik Cumhuriyet' diye tabir edilen devlet türü de, ancak o zaman ortaya çıkmış olacaktır. Toplumun hiçbir hakkını tanımayan, ulus-devletçi bir perspektifle adeta bulunduğu coğrafyayı bir mezarlığa çeviren devletler, ne kadar aksini iddia ederlerse etsinler demokrasiye duyarlı değillerdir. Türkiye açısından söylersek, Anadolu'daki tüm halklarla barışmış, toplumun tüm kesimlerinin kendilerini özgünlükleri temelinde özgürce ve eşitçe ifade edebildikleri bir TC'ye ancak 'demokratik cumhuriyet' denebilir.

4- Demokratik Özerliği, Devletle Hiç Alakası Olmayan Bir Toplumsal Sistem Olarak Ele Alan Yaklaşımlar.

Devletli bir çağda yaşamaktayız ve sınırları esas almazsak da, devletlerin çizdiği sınırlar dahilinde yaşamaktayız. Demokratik özerklik de özünde devlet (+) demokrasi formülasyonunda ifadesini bulur.

Demokratik Özerklik Aynı Zamanda Devletten Farklılığını Talep Etmektir

Devletler halkların bir bütün olarak da toplumun haklarını önemli ölçüde gasp etmiştir. Bu nedenle de günümüzde devletlerin demokrasiye duyarlı hale getirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla halkların devletlerden isteyeceği şeyler vardır. Toplum açısından devletten bir şey istememek gibi bir durum söz konusu olamaz. Zira devlet toplumsal yaşamın tüm alanlarını kontrol eden, ona yön vermeye çalışan ve günlük olarak da etkili olabilen bir sistemdir. Kendi sistemini devletin dışında kurmak, devlet dışı olmaya çalışmak ayrı bir şeydir. Ama devletle birlikte yaşanıldığından dolayı, devletle olan ilişkiyi gözetmek ve demokrasiye duyarlı yaklaşmayan devletten toplum olarak hak talebinde bulunmak ayrı bir şeydir. Devletten talepte bulunmak, toplumu veya insanı devlete bağımlı hale getirmez. Tersine özgürlükçü duruş nedeniyledir ki devletten talep edilir. Ama bu durum, toplumsal alanın örgütlülüğüne bağlı olarak geliştiğinde ve örgütlü toplum, devletten bağımsız olarak kendi görev alanını genişlettiğinde bir anlam

bulur. Yani devletten talepte bulunma, devletten bağımsız olarak toplumsal alanın örgütlenmesiyle bir anlam bulacaktır. Aksi halde devletlere karşı bir mücadele yürütmenin anlamı kalmaz. Önemli olan devlet dışı toplumsal örgütlenmeye gitmeyle, sınırları içinde bulunulan devletlerle olan ilişkilerin nasıl olacağını karıştırmamak, birini diğerine tercih etmemek, ikisini bir arada yürütebilmektir.

Demokratik özerkliği, sadece devlet ile toplum arasındaki ilişki ve yetki-iktidar paylaşımı çerçevesinde ele almak ne kadar yanlış ise; sadece devlet dışı bir toplumsal örgütleniş olarak ele almak ve ona devletle hiçbir ilişkisinin olmadığı şeklinde yaklaşmak da o kadar yanlıştır. Yukarıda devlet dışı örgütlenme olarak demokratik özerkliğe belli ölçüde değindik. Şimdi dünyadan da değişik örnekler vererek, demokratik özerkliğin devletle hukukunun nasıl olacağına değinelim. Ancak burada gözden kaçırılmaması gereken bir durumu da izah etmek gerekir.

Özerklik uygulamasının gerçekleştirildiği ülkelerin hemen hepsinde yararlanılan perspektif, devlet eksenli olduğundan içinde ahlaki-politik toplumun demokratik komünalist örgütlenmesini çok sınırlı barındırmaktadır. Dolayısıyla demokratik özerkliğin içini dolduran zihniyet, demokratik konfederalizm perspektifinden hayli uzaktır. Daha çok iktidar paylaşımında yetki devrini esas alan modellerdir. Zaten demokratik özerkliği diğer özerklik modellerinden ayıran en temel husus, özerklik anlayışımızın demokratik karakterde olmasıdır. Demokratik karakterde olması, onun devletçi olmaması; yani iktidara dayalı yetki paylaşımıcısı olmaması anlamına gelir.

Demokratik özerklik bu anlamda devlet içinde ikinci bir devlet anlamına gelmez. Devlete karşı toplumun özerkliğini savunma ve bunu elde etme anlamına gelir. Devlet dışılığın yanı sıra, yaşamda demokratik olması nedeniyle derin demokrasiye; herkesi politikanın aktif bir üyesi haline getirmesinden dolayı doğrudan demokrasiye; topluluklara ve toplumsal doğanın özü olan ahlak ve politikayı esas alması nedeniyle de komünal demokrasiye dayanmaktadır. Tüm bu belirtilenler demokratik özerklik anlayışını gerçekleştirmiş özerklik anlayış ve modellerinden yapısal ve özsel olarak ayırmaktadır. Tek cümleyle söylenecek olursa, diğer özerklik anlayışları devlete ortak olmaya dayanırken, demokratik özerklik toplumun devlet dışı örgütlenmesi anlamına gelir.
